

Kartleggingskjema: Ekstrem Kravavvisning

O’Nions, Christie, Gould, Viding, & Happé (2014)

Norsk versjon: Torill Fjæran-Granum (2018)

Kartleggingen passer for barn I alderen 5 – 17 år

Mer informasjon om kartleggingen på siste side (O’Nions, 2018, upublisert dokument)

Barnets navn :
Fødselsdato :
Utfylt av :
Dato :

Instruksjoner for utfylling

Tenk på barnets atferd de siste seks måneder når du fyller ut skjemaet. Les hver påstand nøye og kryss av på det alternativet som passer best.

Du kan velge mellom fire alternativer for hver påstand: Ikke sant, Litt sant, For det meste sant og Veldig sant. Prøv å krysse av på alle påstandene. Det er ingen rette eller gale svar.

Kartleggingskjemaet bør fylles ut av pårørende, omsorgspersoner eller lærere som har hatt ofte (nesten daglig) kontakt med barnet de siste seks månedene.

		Ikke sant	Litt sant	For det meste sant	Veldig sant
1	Tvangspreget motstand mot og unngåelse av vanlige krav og forespørsler.				
2	Klager over sykdom eller fysiske begrensninger når han/hun unngår et krav eller en forespørsel.				
3	Er drevet av behov for å bestemme / ha kontroll.				
4	Synes hverdagskrav (som å måtte dra på en skoletur eller besøke tannlegen) er uholdbart stressende.				
5	Sier til andre barn hvordan de skal oppføre seg, men mener ikke at disse reglene gjelder for seg selv.				
6	Kopierer voksnes manierismer og væremåter (f.eks. bruker fraser fra lærere eller foreldre når han/hun kjefter på andre barn.)				
7	Har vansker med å adlyde krav dersom de ikke er veldig forsiktig presentert.				
8	Påtar seg roller eller karakterer fra TV eller virkeligheten og «spiller dem ut».				
9	Viser sjelden skam eller flauhet (f.eks kan han/hun ha et raserianfall offentlig uten å bli flau).				
10	Finner på fantasiverdener eller spill/leker og lever dem ut.				
11	Flink til å overbevise andre og få dem til å gjøre det han/hun vil.				
12	Ser ikke ut til å være oppmerksom på forskjellene mellom seg selv og autoritetspersoner (som foreldre, lærere, politi).				
13	Hvis han/hun blir presset til noe kan det resultere i et «meltdown» (skrike, raserianfall, slå eller sparke).				
14	Liker å høre at han/hun har vært flink.				
15	Raske humørsvingninger (f.eks skifter mellom kjærlig til sint i løpet av et øyeblikk).				
16	Vet hva han/hun skal gjøre eller si for å irritere andre				
17	Skylder på eller går etter en spesifikk person.				
18	Nekter for atferd han/hun har hatt, selv om han/hun ble tatt på fersken.				
19	Virker som han/hun blir distraherert «innenfra».				
20	Anstrenger seg for å opprettholde egen status hos jevnaldrende.				
21	Bruker opprørende eller sjokkerende atferd for å slippe å gjøre noe.				
22	Har mange ekstreme emosjonelle utbrudd for små hendelser (f.eks. gråte/fnise, bli rasende).				
23	Sosial interaksjon må være på hans/hennes premisser.				
24	Foretrekker å samspille med andre via en påtatt rolle eller å kommunisere gjennom leker eller andre gjenstander.				
25	Forsøker å forhandle seg til bedre vilkår med voksne.				
26	Han/hun var passiv og vanskelig å engasjere som spedbarn.				

Hvordan komme fram til en totalskåre på EDA-Q (O’Nions et al., 2014):

Spørsmål 1 - 26 (unntatt spørsmål 14 og 20):

Ikke sant	= 0
Litt sant	= 1
For det meste sant	= 2
Veldig sant	= 3

Spørsmål 14 & 20:

Ikke sant	= 3
Litt sant	= 2
For det meste sant	= 1
Veldig sant	= 0

Tolking av totalskåren utfra informasjon fra informanter (basert på resultater fra O’Nions et al., 2014):

Alder 5 - 11 år: En samlet skåre på 50 eller mer identifiserte de med høy risiko for å ha trekk fra ekstrem kravavvisning, basert på foreldrenes informasjon.

Age 12 - 17 år: En samlet skåre på 45 eller mer identifiserte de med høy risiko for å ha trekk fra ekstrem kravavvisning, basert på foreldrenes informasjon.

Husk at EDA-Q ikke må betraktes som en diagnostisk test. Skjemaet ble utviklet for forskningsformål, med hensikt å kvantifisere likheter med profilen til PDA (pathological demand avoidance), slik det er beskrevet av Newson, Le Maréchal & David (2003).

Referanser

O’Nions, E., Christie, P., Gould, J., Viding, E. & Happé, F. (2014). Development of the ‘Extreme Demand Avoidance Questionnaire’ (EDA-Q): Preliminary observations on a trait measure for Pathological Demand Avoidance. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 55, 758–768.

Informasjon om EDA-Q

O’Nions, 2018, upublisert dokument

Hvorfor ble EDA-Q utviklet?

«Extreme Demand Avoidance Questionnaire» (EDA-Q) ble utviklet for å måle atferd beskrevet i kliniske rapporter om ekstrem/patologisk kravavvisning (PDA). Kartleggingskjemaet har tillatt oss å måle disse trekkene konsekvent i forskingsøyemål.

Ekstrem/patologisk kravavvisning (PDA) har blitt beskrevet som en sub-gruppe innen autismspekteret (Newson, Le Maréchal & David, 2003). Individuer som ligner beskrivelsene for PDA har virkelig mye til felles, så det er nyttig å undersøke dem som en gruppe.

Imidlertid vil sub-grupper uunngåelig skape uenigheter angående hvor grensen skal være mellom hvem som fyller og ikke fyller kriteriene. En annen måte å tenke på ekstremt kravavvisende trekk på, er som en kontinuerlig dimensjon. Dette speiler virkeligheten: trekk som ulydighet i rutine krav forekommer i varierende omfang hos individer med ASD, det er ingen naturlige grenseverdier (e.g. O’Nions et al., 2016).

Vi har brukt EDA-Q til å studere atferd i ASD-sammenheng. Selv om vi mistenker at de med høyest forekomst av disse atferdene også vil fylle kriteriene for ASD, slik det er nå, finnes det ingen studier på hvordan fordelingen mellom EDA og ASD trekk overlapper i et representativt utvalg av populasjonen.

Hvordan tolke skårene i EDA-Q

I vår undersøkelse av foreldre-rapportert atferd hos barn og ungdom i alderen 5 til 11 og 12 til 17, indikerte en skåre på henholdsvis 50 eller mer og på 45 og over en økt risiko for at foreldrene fortalte at barnet hadde blitt klinisk identifisert med en profil som lignet PDA.

Det er viktig å si at det ikke finnes en diagnostisk algoritme for PDA, det er ikke mulig for noen måleskala å identifisere de som vil og ikke vil fylle de diagnostiske kriteriene. Derfor må skårene fra EDA-Q tolkes dimensjonalt. Individuer som skårer over cut-off (grenseverdien) kan beskrives som at de har «høy forekomst av PDA-trekk» basert på opplysninger fra informanter.

Hvor kan jeg finne mer informasjon om EDA-Q?

En beskrivelse av hvordan måleskalaen ble utviklet og den preliminnære valideringen finnes her:

http://discovery.ucl.ac.uk/1422617/1/O%27Nions_EDAQ_accepted.pdf

Vennligst kontakt Liz O’Nions (liz.onions@kuleuven.be) hvis du har spørsmål om måleskalaen.

Referanser

Newson, E., Le Maréchal, K. & David, C. (2003) Pathological demand avoidance syndrome: a necessary distinction within the pervasive developmental disorders. *Arch. Dis. Child.*, 88, 595-600.

O’Nions, E., Christie, P., Gould, J., Viding, E. & Happé, F. (2014) Development of the 'Extreme Demand Avoidance Questionnaire' (EDA-Q): Preliminary observations on a trait measure for Pathological Demand Avoidance. *JCPP*, 55, 758-768.

O’Nions, E., Gould, J., Christie, P., Gillberg, C., Viding, E., & Happé, F. (2016) Identifying features of 'Pathological Demand Avoidance' using the Diagnostic Interview for Social and Communication Disorders ('DISCO'). *ECAP*, 25, 407-419.